

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus III. Quibus modis pactum vestiatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

que, sed super aliquo faciendo vel omit-
tendo; alias enim, qui consentiunt, in
eandem conclusionem, seu veritatem,
pacisci dicerentur, contra communem,
ut notatum est superius.

ARTICULUS II.

Quotuplex sit pactum?

2560.

Pracipua divisio pacti est in pactum
nudum, & vestitum, seu legitimum,
ut notat Abbas in c. 1. de pactis, num. 4.
quamvis etiam alia divisiones communi-
ter afferantur. Nam alia sunt pacta *pub-*
lica; quæ sunt à Principe causâ Reipub-
licæ, qualia sunt pacta *de inducijs, de pace,*
&c. dicunturque *foedera, L. Conventio-*
num, 1 §. ff. de pact. alia sunt *privata,* quæ
incuntur a privatis; alia sunt pacta *ex-*
pressa, quæ consensu, verbis, aut literis *ex-*
pressa constant; alia *tacita,* quæ censentur
facta paciscentium consensu, vel vo-
luntate solùm præsumpta. Sic, qui debi-
tori reddit cautionem, seu Chirogra-
phum, censetur tacite pacisci de non pe-
tendo debito, *L. 2. ff. de pact.* atque aded
remittere debitum; Streinius in *summa*
Juris Canon. p. 1. tit. 6. §. 1. n. 2.

Ex pactis privatorum alia dicuntur *ju-*
ris gentium, quæ nituntur solùm natura-
li æquitate conventionis; alia *legitima,*
quæ, præter naturalem æquitatem, ju-
vantur etiam auxiliò legis, ut pariant a-
ctionem, *L. Conventio num, ff. de pact. &c.*
Alia sunt *pacta in rem,* quando quis ge-
neraliter paciscitur, ne petatur; alia *in*
personam, ne vel à se, vel alia persona pe-
tatur; *L. Juris gentium, ff. eod.* Alia iterum
sunt pacta *obligatoria,* quibus paciscentes
obligantur ad aliquid faciendum, vel dan-
dum; alia *liberatoria,* quibus obligatio
tollitur. &c.

Pactum *nudum* est, quòd nititur sola
paciscentium voluntate, & naturali æqui-
tate, quin jure civili confirmetur; hinc
nullam regulariter in foro externo (ut vi-
tentur lites) parit obligationem efficacem
cum actione civili conjunctam, sed tan-
tùm exceptionem, *L. Juris gentium, cit.*
§. sed cum nulla. Dixi regulariter, pro-
pter dicenda n. 2613. Pactum *vestitum,*
seu legitimum est, quod, propter partium
conventionem, & naturalem æquitatem,

habet etiam quoddam juris adminiculum,
ratione cujus uni partium adversus alte-
ram in foro externo conceditur actio,
hoc est, facultas prosequendi jus suum co-
ram Judice, *L. juris gentium, cit. §. 1.* si
autem petas, unde colligi debeat, quòd
aliquid pactum habeat tale juris admini-
culum? Resp. si habeat unum ex sequen-
tibus modis, quibus pactum, *ex se nudum,*
vestiri dicitur.

ARTICULUS III.

Quibus modis pactum vestiatur?

Resp. 1. pactum censeretur *vestitum,* si
transeat in contractum *nominatum,*
& in suo genere perfectum; Molina *cit. tr.*
D. 255. Nam utroque jure, vero contra-
ctui nominato conceditur actio. Ex-
emplo sit: alicui promissisti *de mutuo,* te
daturum 100. aureos, & alter accepit.
Hæc conventio est *nudum* pactum, cujus
naturalem obligationem Jus civile qui-
dem non tollit; multò minùs executio-
nem ejus prohibet, vel retractat: ne tamen
tot in judicijs lites fiant, non confirmat,
hoc est, non vult, *ut Judex debitorem ad*
ejus executionem compellat, nisi transeat
in contractum nominatum, vel alio modo
vestiatur. Quando autem pactum ex se
nudum transeat in contractum nomina-
tum? dicam *inferius.*

2561.

Secundò pactum vestiri censetur, *secu-*
ta impletione saltem ex una parte. Tunc
enim implenti conceditur facultas agendi,
hoc est, coram Judice petendi, ut & alter
pactum impleat, vel rem sibi traditam re-
stituatur, prout Actoris interest, sic, ut Ju-
dex illi debeat suum auxilium, *L. natu-*
ralis, §. §. si quidem, ff. de præscriptis ver-
bis; quo casu, si alter sit in mora culpa-
bili, is, qui implevit, de jure Canonico,
& naturali licite potest resilire, re sua re-
petita; secus, si legitime sit impeditus ab
implendo, & implere velit, ut dicam in
seq. ita Layman *lib. 3. tr. 4. c. 2. n. 2.*

2562.

Not. autem, actionem, qua is, qui pa-
ctum implevit, repetit rem suam, datam
ob causam, causa non secuta vocari *con-*
ditionem dati ob causam, causâ non secutâ;
eam verò, quâ compellitur contrahens, ut
præstet id, de quo conventum est, vel
quantum alterius interest, *datum non esse,*

2563.

dici actionem in factum, seu prescriptis verbis. Qui igitur pactum ex parte sua sic implevit per rei conventæ traditionem, ei competit alterutra harum actionum, quam maluerit, L. naturalis cit. L. quoniam, C. eod. de quo infra, ubi dicam, quando in pactis, & contractibus detur locus poenitentiae?

2564. Tertio vestitur pactum, cum adjicitur aliud pactum, jure civili firmum, L. juris gentium, cit. §. quin imò, v. g. vendis Cajo domum, eo pacto, ut cum volueris, te inquilinum habeat. Hæc pactio seorsim, & sine venditione, esset pactum duntaxat nudum; quia tamen adjicitur venditioni per coherentiam cum ea, vestitur. Not. tamen ex Pirhing de pact. §. 1. nu. 5. requiri, quod pactum adjiciatur ei, quo vestitur, in continenti, & non ex intervallo; nimirum antequam ad alia divertamus, ut explicat Haunoldus de Jure, & just. tom 3. tr. 8. c. 1. à n. 18.

2565. Quarto vestitur stipulatione. Stipulatio autem est contractus, olim interrogatione, & responsione perfectus, v. g. dicente uno, promittis dare 100. aureos pro hoc equo? & respondente altero: promitto, L. ex placito, 3. C. de rerum permutatione; hodie tamen promissiones, & pacta communiter confirmantur vel instrumento publico Notarij; vel manu propria, aut obfignatione promissoris; Molin. tr. 2. D. 255. n. 5. Si verò instrumentum deperdatur, ejus contenta probantur per testes, qui illud perlegerunt, si deponunt de tenore, & quod erat sine vitio, c. cum olim, de privilegijs.

2566. Quinto vestiuntur pacta legis auxiliò, seu assistentiâ, ut notat gloss. in L. Juris gentium, §. sed cum nulla, v. igitur ff. de pactis. Nam ex donatione acceptata, jure novo oritur actio civilis ad rei traditionem, L. si quis, 5. §. sed si quidem, C. de donationibus. Idem est, de acceptata simplici donatione dotis, idque in favorem matrimonij, L. unic. C. de rei Uxor. a actione, L. ad exactionem, C. de dotis promiss. Idem extenditur ad nudam promissionem, qua quis promittit solvere debitum alienum, sive hoc ex naturali, sive civili obligatione proveniat; vel, qua quis promittit solvere alio die, aut loco debitum proprium, quod ipse debebat, vel ex alia causa, vel alio modo, L. 1. & 2. ff. de con-

stitut. pecun. & §. constituta, Institut. de actionib. Molin. D. 255. n. 7.

2567. Sexto vestitur pactum juramento appositum. Nam ex pacto, solo jure civili irritum (ut est alienatio fundi dotalis, vel alienatio facta per minorem sine debita solennitate) si appositum sit juramentum, jure civili conceditur actio, authent. Sacrament. impuberum, C. si adversus venditorem. Constat etiam ex jure Canonico teste Covarruv. in cap. quamvis, de pact. p. 2. §. 4. n. ult. ita Layman cit n. 2. in sine Lessius, lib. 2. de just. c. 17. n. 25. Excipe pactum, de quo nu. 2571. & seq. Ex hoc à fortiori colliges, pactum juratum, non irritum jure civili, censeretur vestitum. Pactum enim juratum, sed irritum jure civili, non parit naturalem obligationem justitia; sed tantum civilem, non naturam pacti, sed beneficiò juris, respicientis juramentum; ex n. seq. Addit Pirhing prædictis, de pactis §. 1. n. 5. in fin. pacta etiam vestiri hoc ipso, quod fiant in judicio, L. 4. §. fin. ff. de fidejussionib. Tutorum. Secundò, etiam quasi contractus. Nam ex quovis contractu datur actio; patet ex Institut. tit. de obligationib. in Judicijs autem quasi contrahitur, L. 3. §. item scribit, ff. de pecul. & qua in judicijs fiunt, omnem contractuum solennitatem superant, L. 2. & 19. C. de testam. ergo.

Not. autem, signatè à me dictum, pactum juramento vestiri, non exprimendo ly confirmari, ut abstraherem ab ea quaestione, an pactum, seu contractus, invalidus jure solum humano, consequenter non obligans ex justitia, per appositum juramentum sic convalescat, ut non tantum ex vi juramenti, & virtute religionis obliget; sed etiam ex vi pacti, & titulo justitia? Ex quo vides, aliud esse, pactum juramento vestiri, aliud, confirmari, ut bene notat Pirhing l. 2. decret. tit. 24. de jurejurand. n. 131. nam si pactum solum vestiatur juramento, non parit naturalem obligationem justitia; secus, si confirmetur.

ARTICULUS IV.

An pactum juratum obliget in vi pacti, & justitia?

2568. IN quaestione proposita, pactum, jure tantum humano irritum, juramento con-